

BUIZERD,
*opportunist
die altijd
spiedt naar eten*

Onvoorstelbaar opportunistisch is de buizerd. Overal waar hij een graantje kan meepikken, is ie te vinden. "Dat maakt hem zo krachtig en succesvol", vertelt fotograaf Wim Weenink (75). Wekenlang was hij bijna iedere dag in het veld om een echtpaartje en hun drie vliegvaardige buizerdkinderen te volgen.

De buizerd is een veel geziene roofvogel in Nederland. Met meer dan negenduizend broedparen doet de vogel het de laatste decennia goed. In de wintermaanden zijn er zelfs nog meer buizerds te vinden. Vanuit Scandinavië en Rusland overwinteren veel van hen in het zuidwesten van Europa en dus ook in Nederland. Het kenmerkende gemiauw van de buizerd herkent fotograaf en vogelaar Wim als geen ander. "De jonkies hebben een nog hoger en schriller vocabulaire dan hun ouders. Het gemiauw gaat de hele dag door. Andere roofvogels communiceren ook al krijsend, maar de roepstem van de buizerd is uit duizenden herkenbaar."

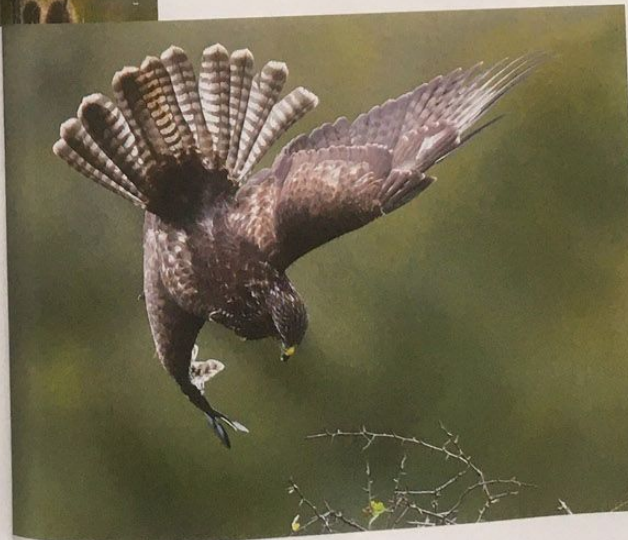
Eigen karakter

Op een landgoed 'in het Gelderse' (Wim houdt zijn 'werkterrein' graag voor zichzelf) volgde de fotograaf afgelopen zomer en najaar het wel en wee van een buizerdfamilie.

Het nest zat in een hoge boom. Buizerdnesten zijn flinke bouwwerken: een doorsnede van één meter en zestig centimeter diep. Vaak kalefateren ze hun eigen oude nest op, of dat van een ander. De jongen vliegen acht weken na hun geboorte uit. Wim: "Vanuit mijn camouflagehut ben ik twee weken voor die tijd de boel wezen verkennen. Mooi om te zien dat de drie jonkies na het uitvliegen nog flink werden bijgevoerd door hun ouders, en tegelijk werden onderwezen in de jachttechnieken. Of ik ze een naam heb gegeven? Welnee zeg, maar ik leerde ze wel kennen. En ik kon ze onderscheiden van elkaar, zowel qua uiterlijk als qua karakter waren ze best verschillend. Dat zijn leuke ontdekkingen die je doet als je dieren langere tijd volgt. En het brengt meer 'diepgang' in de foto's. Een passant die foto's maakt, moet wel heel veel geluk hebben om er net te zijn op de momenten die ertoe doen. Bij die roofvogels gebeurt er meest van de tijd namelijk helemaal niets. Urenlang zitten de buizerds op een paaltje, altijd loerend en spiedend naar eten. Maar eh... je kunt het geluk ook een handje helpen natuurlijk!"

Muis bij de kaardenbollen

Wim vertelt dat een van de drie buizerdjonken die hij volgde duidelijk wat minder sterk was. "Waarschijnlijk gewoon wat minder gezond. Weggeduwd door de twee andere jonkies bij het voeden, of simpelweg opgezadeld met een wat minder stevig genepakket. Hij werd wat gepest en kreeg net iets vaker dan de andere een pik op z'n kop. Zo gaat dat in de natuur. Maar wat mij opviel was dat

Paspoort VAN DE BUIZERD (BUTIO BUTIO)

◆ Buizerds broeden in allerlei typen landschap, van uitgestrekte bossen tot open boerenland met verspreide bomenrijen. Ideaal voor de buizerd is een nestgelegenheid in een bos of boaje omringd door open landschap met veel voedsel.

◆ De roofvogel heeft brede vleugels en een brede staart en is een uitgesproken langzame vlieger met een typische, wat stijve vleugelslag. Op warme voorjaarsdagen kun je groepen buizerds zien zweven in de opstijgende warme lucht (thermie).

◆ Het vrouwtje legt in mei meestal drie eieren. Het jong dat als eerste uit het ei komt heeft de grootste kans om te overleven. Een buizerd is na drie tot vier jaar geslachtsrijp. De maximale leeftijd is 26 jaar.

◆ Buizerds eten alles: van veldmuizen, mollen en konijnen tot kikkers en kleine vogels. Maar ook eekhoorns, hazelwormen, waterhoentjes, insecten, amfibieën en vissen zijn niet veilig.

Tip van Wim:

"In strenge winters kan de buizerd het moeilijk krijgen. Als je langs de weg een kadaver vindt van een aangereiden meerkoet, een neergestorte duif of een ander dier, leg het dan op plekken waarvan je weet dat buizerds het in het zicht krijgen. Zo help je deze prachtige roofvogels de winter door."

Wim Weenink

"Het is voor mij absoluut geen straf om urenlang in het veld te zijn, wandelend of verscholen in mijn mobiele hutje. Ik mijmer wat, doe een spelletje sudoku, neem rustig het nieuws door op mijn iPad en staar vooral heel veel naar buiten. Laat ik het zo zeggen: het is heel goed voor een mens om wat rond te dwalen of in een hutje te zitten. Niks mis mee. Vandaar dat ik ook geen website heb of op Facebook zit. Al die zelfprofilering: wat een gedoe en onzin zeg!"

het minder sterke buizerdjong steeds op hetzelfde paaltje zat. Dag in, dag uit. Ik heb toen een dode muis in de buurt van dat paaltje gelegd, in de wetenschap dat buizerds alles volgen wat er gebeurt in hun leefgebied. Dat doen alle roofvogels trouwens, hun zicht is enorm sterk ontwikkeld. Maar die buizerd pikte dus mijn muis op. Toen heb ik nog een keer een muis neergelegd bij dat paaltje, en nog een keer ... En toen ook op andere plekjes in het veld. Die buizerd was misschien niet zo sterk, maar wel slim. Hij kreeg door: 'Daar waar die vent met die fotocamera een tijdje stilstaat, zijn muizen te vinden'. Hij legde de relatie tussen mij en de dode muizen. En zo kreeg ik het uiteindelijk voor elkaar om de buizerd bij de kaardenbollen te krijgen. De plek waar ik - vanuit mijn camouflagehutje - een foto van hem wilde maken. Op zo'n vijftien tot twintig meter afstand kreeg ik de buizerd voor de lens. Gewoon door een dooie muis neer te leggen. Klinkt simpel, maar het kostte heel veel tijd en moeite de buizerd zover te krijgen. Meestal mislukken zulke projecten, maar deze keer dus niet. Dat maakt deze foto-reeks voor mij extra waardevol."

Leuke symbiose

"De twee andere jonkies gunden hem die dode muizen vaak niet. Maar het grappige was: het zwakkere exemplaar was slim genoeg om de muizenplekjes voor zichzelf te houden. Er vond nog weleens een gevecht plaats, maar dat is heel normaal onder roofvogels. Er wordt echt heel wat geknokt in hun wereld." De jonkies verlieten afgelopen herfst het territorium van hun ouders. Ze waren groot genoeg om te vertrekken. "Van de ene op de andere dag zijn ze dan verdwenen. En ja, ik had een leuke symbiose met het minder sterke exemplaar - ik zag hem haast iedere dag - maar ik wil absoluut geen band opbouwen met dieren in het wild. Ik laat ze in hun natuurlijke waarde."

Opportunisme

Het succes van de buizerd - in de jaren zeventig waren er slechts tweeduizend broedparen in

Nederland - is vooral te danken aan zijn opportunisme. Wim: "Dat is echt wel bijzonder. Hij is zo slim. Deze roofvogel weet zich beter dan andere roofvogels aan te passen aan wat er voor hem voorradig is. Hij is van alle markten thuis. Met heel veel geduld kan hij urenlang op een hekpaal zitten loeren op een muisje. Maar hij eet ook aas, een verzwakt konijn krijgt hij te pakken en als ie het in de winter moeilijk heeft, richt ie zich op regenwormen in een niet bevroren weiland. In zijn jachttechnieken is de buizerd een allrounder. Geen grote specialist als de havik, die vogels uit de lucht kan grijpen. Maar deze specialiteit van de havik is ook meteen zijn zwakte; als er geen vogeltjes rondvliegen krijgt hij het moeilijk. De buizerd heeft door zijn aanpassingsvermogen een veel grotere overlevingskans, vandaar dat hij het zo goed doet."